

چشم انداز اقتصادی جمهوری صربستان در سال 2022¹

• اقتصاد کلان

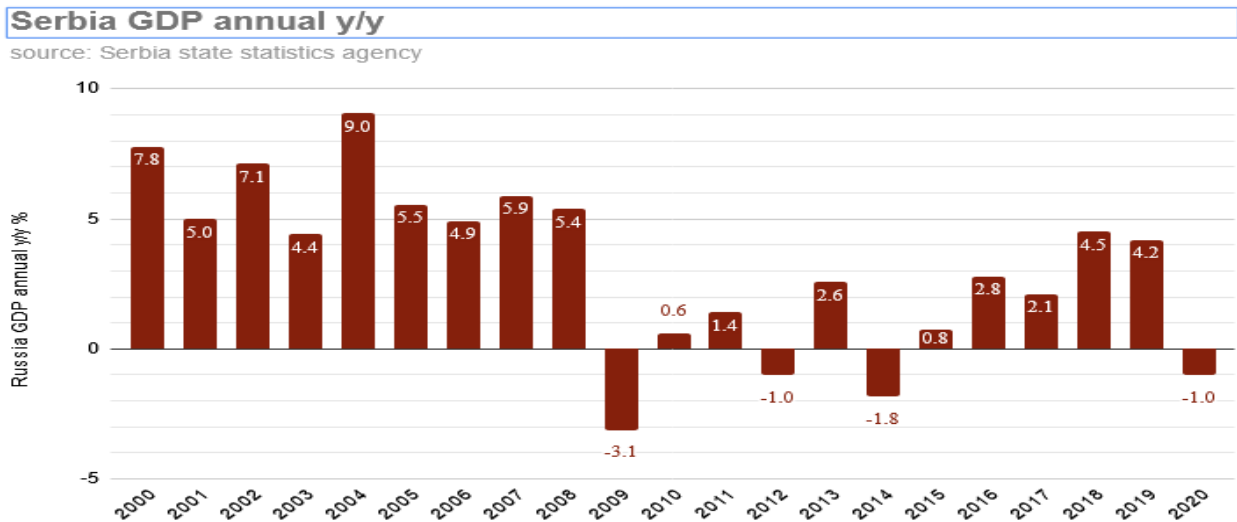
رشد تولید ناخالص داخلی (GDP): بانک ملی صربستان (NBS)² تخمین می‌زند که تولید ناخالص داخلی در سال 2022 رشد 4.5 درصدی خواهد داشت. بانک جهانی در چشم‌انداز اقتصادی جهانی خود اعلام نمود که انتظار می‌رود اقتصاد صربستان در سال 2022، 4.5 درصد رشد کند، پیش‌بینی‌ای که 0.8 درصد بیشتر از تخمین ژوئن 2021 است. بانک جهانی، رشد اقتصاد صربستان را در سال 2023، 4.0 درصد پیش‌بینی کرده است که کمی بالاتر از برآورد رشد 3.9 درصدی در ماه ژوئن می‌باشد. صندوق بین‌المللی پول (IMF)، رشد 4.5 درصدی در سال جاری را پیش‌بینی کرده است. مقامات صندوق بین‌المللی پول در ماه اکتبر خاطرنشان کردند که اقتصاد به خوبی از بحران ناشی از همه‌گیری ویروس کرونا در حال بهبود است و نتایج اقتصادی بهتر از حد انتظار بوده است. بر اساس گزارش بانک ملی صربستان، با توجه به چرخه جدید سرمایه‌گذاری، رشد تولید

¹ <https://www.intellinews.com/outlook-2022-serbia-232467/>

² National Bank of Serbia (NBS)

ناخالص داخلی در محدوده 4 تا 5 درصد در سال‌های آینده پیش‌بینی می‌گردد. این تخمین‌ها مطابق با پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول است.

- **محیط خارجی:** بانک ملی صربستان (NBS) تخمین می‌زند که کسری حساب جاری بین 4 تا 5 درصد تولید ناخالص داخلی در میان‌مدت متغیر است. کاهش کمتر صادرات نسبت به واردات، و کاهش درآمد کسری اولیه در سال 2020 منجر به کسری

حساب جاری کمتر از آنچه پیش‌بینی شده بود، به 4.1 درصد از تولید ناخالص داخلی (1.9 میلیارد یورو)، در مقابل پیش‌بینی 5 درصدی منجر گردید. در 10 ماه اول سال 2021، کسری حساب جاری 1.6 میلیارد یورو ثبت شد. افزایش مازاد در تجارت خدمات و مازاد درآمد ثانویه، به بهبود تراز حساب جاری صربستان کمک کرد.

بانک ملی صربستان (NBS) انتظار دارد، امسال کسری فعلی در همان سطح سال گذشته یعنی 4.1 درصد از تولید ناخالص داخلی باشد. از سال 2015، کسری حساب جاری صربستان به طور کامل توسط جریان خالص سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی پوشش داده شده است.

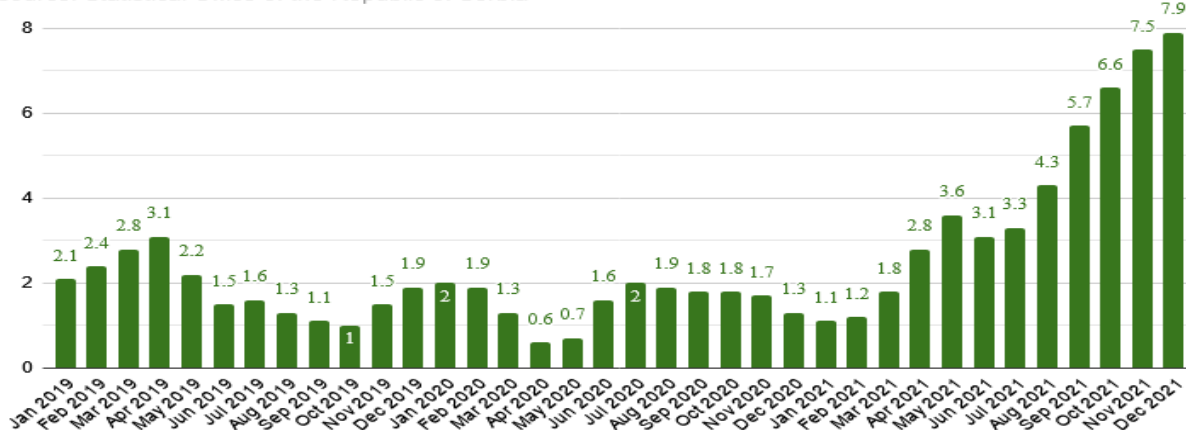
- **تورم و سیاست پولی:** در صربستان، تورم در هشت سال گذشته به شدت توسط بانک ملی صربستان کنترل گردیده و سالانه 2 درصد بوده است. عدم وجود تورم بالاتر مورد انتظار در ابتدای سال 2021، نتیجه رشد کمتر قیمت مواد غذایی (عمدتاً سبزیجات) بود. افزایش تورم از آوریل 2021 در صربستان ناشی از عوامل موقتی، همچون افزایش قیمت مواد غذایی و قیمت جهانی نفت، و همچنین پایین بودن پایه بسیار پایین نسبت به مدت مشابه در سال 2021 می‌باشد. برخی از قیمت‌های مواد غذایی نیز به دلیل خشکسالی در این کشور در تابستان گذشته افزایش یافت. افزایش قیمت‌ها، دولت را بر آن داشته تا قیمت

برخی از مواد غذایی اساسی را محدود نماید. تورم در ماه نوامبر 2021، 7.5 درصد بود. حدود سه چهارم تورم سال به سال، توسط عواملی تعیین شد که سیاست پولی نمی تواند بر آنها تأثیر بگذارد (قیمت مواد غذایی و انرژی). بانک ملی صربستان (NBS) تخمین می زند که تورم در اوایل سال 2022 به اوج خود خواهد رسید و از اواسط سال 2022 تورم شروع به آرام شدن خواهد کرد.

- **تولید صنعتی:** بر اساس گزارش وزارت دارایی، در 9 ماهه اول سال 2021، حجم تولیدات صنعتی 7.3 درصد رشد داشته

Serbia inflation y/y

source: Statistical Office of the Republic of Serbia

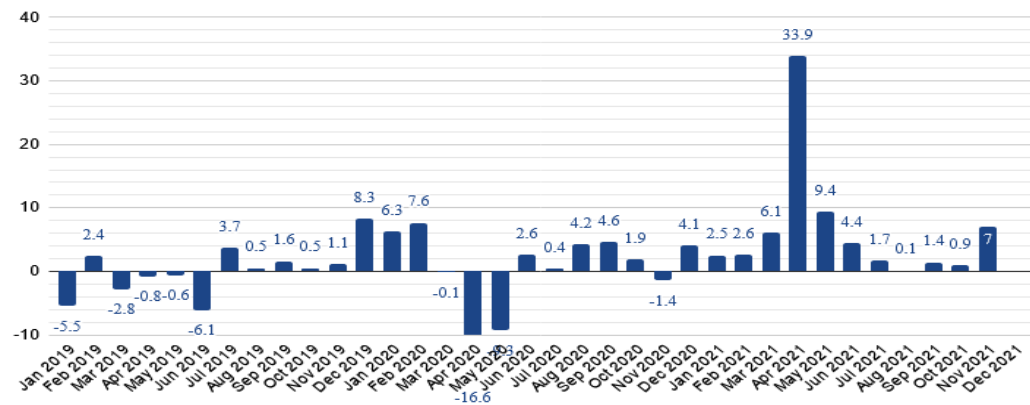

است. فعال سازی ظرفیت های جدید تولید عمدتاً در نتیجه سرمایه گذاری مستقیم خارجی، فعالیت در صنایع تبدیلی را علی رغم همه گیری حفظ نمود که با پایه پایین نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۰، منجر به افزایش ۶،۴ درصدی تولید در ۹ ماهه اول سال ۲۰۲۱ گردید.

هر سه بخش صنعت، با رشد 17 بخش از 24 بخش، با دو سوم سهم ناشی از افزایش تولید 6.4 درصدی در صنعت، گسترش یافتند. علاوه بر این، رشد 21.9 درصدی حجم تولیدات معدنی، نتیجه رشد قوی در بهره برداری از سنگ معدن فلزی است، در حالی که حجم تولید برق 4.4 درصد بیشتر بوده است.

Serbia industrial production y/y

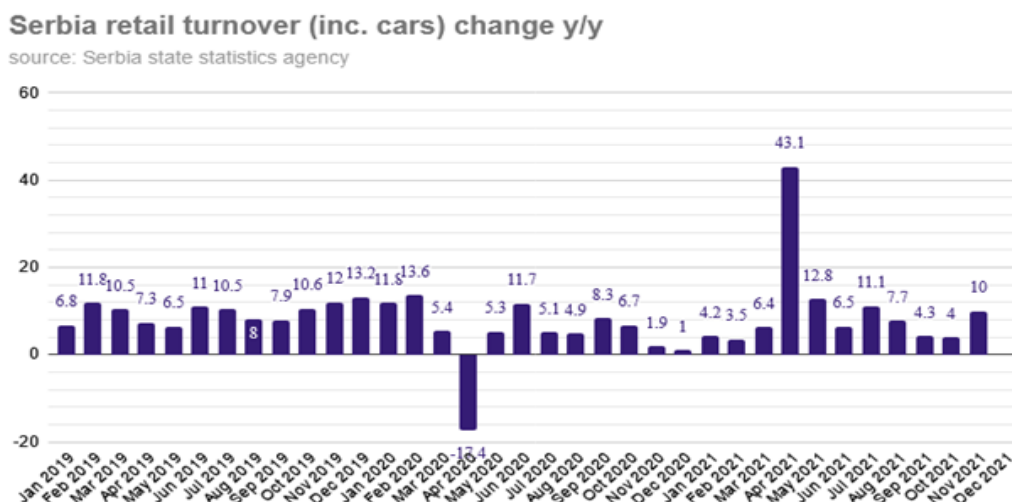
source: Serbian statistics office

❖ اقتصاد واقعی

خرده فروشی: وزارت دارایی در اواخر سال 2021 اعلام کرد، بخش خدمات (از جمله خرده فروشی) که در سال 2020 بیش از همه تحت تأثیر همه‌گیری قرار گرفت، به عنوان محرک غالب رشد در حال حاضر دیده می‌شود. داده‌های اولیه در مورد تجارت خرده فروشی در نوامبر 2021، و آخرین اطلاعات موجود، نمایانگر آن است که گردش مالی، 21.2 درصد به قیمت‌های جاری و 10 درصد به قیمت‌های ثابت نسبت به ماه مشابه سال 2020 افزایش داشته است. در 11 ماهه اول سال 2021، گردش مالی خرده فروشی نسبت به سال قبل 15.2 درصد به قیمت‌های جاری و 10.1 درصد به قیمت‌های ثابت افزایش یافته است. بازیگران اصلی در بخش خرده فروشی مواد غذایی عبارتند از Delhaize Serbia، Mercator-S، و Lidl Srbija که آخرین آن‌ها به سرعت در حال گسترش است. تعدادی بازیگر محلی نیز وجود دارد، در حالی که فروشگاه‌های زنجیره‌ای Mix Markt مستقر در آلمان، در حال افتتاح فروشگاه‌های جدید در صربستان و سایر کشورهای بالکان غربی است. CEE BIG دو مرکز خرید «Kragujevac Plaza» و «Kruševac Shopping Park» را از «NEPI Rockcastle» به مبلغ 60.8 میلیون یورو در معامله‌ای که در سال 2021 اعلام شد، در صربستان خریداری نمود. در یک معامله جداگانه، گروه آتوس (Athos Group)، دلتا سیتی (Delta City)، یکی از محبوب‌ترین مراکز خرید بلغراد را از «Hyprop Investments Limited» و «Homestead Group» در ماه سپتامبر خریداری نمود. مطالعه‌ای توسط شرکت املاک و مستغلات «Cushman & Wakefield» می‌گوید که پس از یک چرخه توسعه قوی در بخش خرده‌فروشی، فعالیت‌های توسعه در سه ماهه سوم سال 21 زمانی که هیچ تکمیل جدیدی وجود نداشت، کاهش یافت.

این پس از آن صورت می‌گیرد که حدود 275000 متر مربع از فضای خرده فروشی مدرن بین سال‌های 2017 تا 2021 به بازار خرده فروشی بلگراد تحویل داده شد. توسعه پارک خرده فروشی IKEA (IKEA's Retail Park Ava) برای سال 2022 برنامه‌ریزی شده است.

بانک‌ها: طبق گزارش بانک ملی صربستان (NBS)، بانک‌ها دارای ذخایر سرمایه قابل توجهی هستند که به آن‌ها امکان می‌دهد با موفقیت با ریسک اعتباری، حتی در برابر بدبینانه‌ترین سناریو، مقابله کنند. بانک مرکزی اعلام نمود: نسبت وام‌ها و سپرده‌های مشتریان که در پایان اکتبر سال 2021 به 85.4 درصد رسید، حاکی از ثبات ساختار تامین مالی و نقدینگی بخش بانکی به طور کلی است. در پایان اکتبر 2021، سهم وام‌های غیرجاری (NPLs) از کل وام‌ها 3.5٪ بود.

- صنعت:** بر اساس داده‌های وزارت دارایی، در میان شرکت‌های بزرگ صنعتی در صربستان، شرکت‌های چینی Zijin Copper و HBIS بزرگترین صادرکنندگان از کشورهای بالکان غربی در هشت ماهه اول سال 2021 بودند. با احیای اقتصاد بین‌المللی، گروه HBIS صربستان، آهن و فولاد یکی از دو کوره بلند خود را در آگوست 2021 پس از تعطیلی یک سال قبل در بحبوحه رکود تقاضای ناشی از همه‌گیری، دوباره راه‌اندازی کرد. طبق اعلام دولت صربستان، Zijin Bor Copper برنامه‌های خود را برای سرمایه‌گذاری 1.9 میلیارد دلاری طی شش سال آینده ترسیم کرده است. گروه معدنی «China's»

Zijin Mining Group» قبلاً با خرید شرکت معدن و ذوب مس صربستان در دسامبر 2018، 350 میلیون دلار به سرمایه
RTB Bor تزریق کرد.

• **انرژی و نیرو:** صربستان مانند سایر کشورهای اروپای مرکزی و جنوب شرقی در حال گذار سبز خود است اما به راحتی از منابع انرژی سنتی مانند زغال سنگ چشم‌پوشی نخواهد کرد، زیرا جوامع برای امرار معاش خود به این صنایع وابسته هستند. صربستان متعهد شده است که سطوح انتشار کربن خود را برای برآورده کردن استانداردهای اتحادیه اروپا کاهش دهد، که شامل کاهش یا کنار گذاشتن زغال سنگ به عنوان سوخت برای تولید برق و گرما و جایگزینی آن با ظرفیت تجدیدپذیر است. صربستان می‌گوید که 40 درصد انرژی‌های تجدیدپذیر را در ترکیب انرژی خود هدف قرار داده است، اما در حال حاضر به شدت به زغال سنگ وابسته بوده و در حال ایجاد ظرفیت جدید زغال سنگ می‌باشد. به گفته رئیس جمهور «الکساندر ووچیچ»، صربستان علیرغم توافق با جامعه انرژی، فعلاً به تعطیلی نیروگاه‌های حرارتی فکر نمی‌کند. «ووچیچ» می‌گوید که صربستان در شرایط آشفته کنونی به یک منبع امن برق نیاز دارد.

در همین حال، سهم تولید انرژی‌های تجدیدپذیر در حال رشد است و وزارت انرژی و معدن تخمین می‌زند که سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در مصرف برق در سال 2020 حدود 25 درصد خواهد بود.

• **ساخت و ساز:** بر اساس گزارش وزارت دارایی صربستان، روندهای مطلوب در بخش ساخت و ساز در سال 2021 ادامه یافت، با رشد واقعی در ارزش کارهای ساخت و ساز انجام شده 16.5٪ و تعداد مجوزهای ساختمانی صادر شده 32.9٪ افزایش یافت. در عین حال، تولید سیمان و مصالح ساختمانی نسبت به سال قبل به ترتیب 13.9 و 12.6 درصد افزایش داشته است.

• **بخش‌های اصلی:** بزرگ‌ترین بخش اقتصاد صربستان بخش خدمات است که در مجموع 67.9 درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. پس از آن، بخش صنعت (26.1 درصد تولید ناخالص داخلی) و بخش کشاورزی (6.0 درصد از تولید ناخالص داخلی) قرار دارند. به گفته وزارت دارایی، بخش خدمات با روندهای مثبت مشخص می‌شود. تجارت خرده‌فروشی همچنان به رشد واقعی خود ادامه داد و در ماه سپتامبر به 4.3 درصد رسید. در عین حال، فعالیت گردشگران اندازه‌گیری شده بر اساس تعداد گردشگران ورودی و اقامت‌های شبانه، به ترتیب 31.8 درصد و 20.4 درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. در هشت ماهه اول سال 2021، خدمات گردشگری و فناوری اطلاعات و ارتباطات با افزایش صادرات به ترتیب

50.4 و 25.5 درصد، اندکی بیش از نیمی از رشد کل صادرات فعالیت‌های خدماتی 26.0 درصدی را رقم زدند. دولت صربستان مشتاق جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی صادرات‌محور (FDI) بوده است. شرکت‌های بزرگ شامل خودروساز فیات کرایسلر (FCA) هستند که تولید آن از زمان شروع همه‌گیری تحت تأثیر کمبود نیمه‌رساناها و سایر ورودی‌ها قرار گرفته است. صربستان همچنان محل استقرار تامین‌کنندگان خودرو مانند شرکت تولید کابل و «Yura Corporation and Leoni» می‌باشد که قرار است در سال 2023 به بزرگ‌ترین کارفرمای صنعتی خصوصی در صربستان تبدیل شود، زمانی که یک کارخانه جدید در کرایوو (Kraljevo) تا 5000 شغل ایجاد می‌کند.

- **بودجه و بدهی:** در پایان نوامبر 2021، اعضای پارلمان صربستان قانون بودجه سال 2022 را تصویب نمودند که درآمدهای 1516.8 میلیارد دیناری و هزینه‌های 1717 میلیارد دیناری را پیش‌بینی می‌کند، به طوری که کسری بودجه به 200.2 میلیارد دینار یا 3٪ از تولید ناخالص داخلی می‌رسد. در پایان سه ماهه دوم سال 2021، مجموع بدهی خارجی به 65.8 درصد از تولید ناخالص داخلی رسید. بدهی شرکت‌ها 507.0 میلیون یورو افزایش یافت و بخش بانکی بدهی خود را 260.3 میلیون یورو نسبت به پایان سال قبل کاهش داد. در همان زمان، بدهی بخش عمومی 1.3 میلیارد یورو افزایش یافت. به گفته وزارت دارایی، نسبت بدهی خارجی به صادرات در مقایسه با پایان سال 2020 کاهش یافته است، در حالی که نسبت بدهی خارجی به تولید ناخالص داخلی بدون تغییر باقی مانده است.

- **بازارها**

ارزش بازار بورس اوراق بهادار بلگراد (Belex) در اواسط دسامبر 2021، 4.6 میلیارد یورو بود. کل گردش مالی BELEX در طول سال 2021 به 350.6 میلیون یورو رسید که 15.6 درصد نسبت به سال قبل کاهش داشت. بر اساس ارقام منتشر شده در وب سایت بورس بلگراد، شاخص بورس اوراق بهادار Belex15 طی سال 2021 به میزان 9.64 درصد و شاخص BELEXline 9.29 درصد افزایش یافت. در نوامبر 2021 در آتن، توافق نامه ای در خصوص کوچ بورس بلگراد به پلتفرم معاملاتی بورس آتن به امضاء رسید.